

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/23870,Osrodek-Odosobnienia-w-Warszawie-Bialolece.html>
2023-06-05, 18:36

Ośrodek Odosobnienia w Warszawie-Białołęce

Ośrodek Odosobnienia w Warszawie-Białołęce, funkcjonował 13 XII 1981 – 23 XII 1982, pierwszych internowanych przywieziono jeszcze przed formalnym wprowadzeniem stanu wojennego, 12 XII przed północą. Był przeznaczony dla mężczyzn. Na potrzeby internowanych przeznaczono część AŚ i Zakładu Karnego w Białołęce – baraki Oddziału Zewnętrznego I, Oddziału Zewnętrznego II oraz wydzielone sale pawilonu IV. Komendantami ośrodka byli: płk Szeler, nast. mjr Janusz Krawczenko (co najmniej od I 1982) i kpt Plackowski. Komendantem AŚ był w tym czasie płk Kazimierz Parciak.

Ośrodek w Białołęce należał do największych w kraju, jego pojemność wynosiła 350 osób (liczba osadzonych nie przekraczała 300). W XII 1981 umieszczono w nim 291 osób. Według danych ZK w Białołęce przez Ośrodek przeszło 679 osób, a według ustaleń internowanych 745. Był przeznaczony dla działaczy „S” i „S” RI, NZS, opozycjonistów z Warszawy i okolic, a także kilkunastu doradców związku i członków KK „S” (m.in. Bronisław Geremek, Andrzej Gwiazda, Seweryn Jaworski, Jacek Kuroń, Karol Modzelewski, Janusz Onyszkiewicz, Jan Rulewski, Antoni Tokarczuk, Henryk Wujec). W nast. mies. trafiały do niego kolejne grupy (zaangażowani w działalność opozycyjną, a także przestępcy kryminalni). Internowano m.in. robotników, dziennikarzy (m.in. Marek Owiński, Krzysztof Wolicki), przedstawicieli nauki (np. Stefan Amsterdamski), kultury (m.in. Władysław Bartoszewski, Wiktor Woroszyński, Maciej Zembaty), milicjantów próbujących tworzyć zw. zaw. (np. Wiktor Mikusiński, Ireneusz Sierański).

W obu blokach oddziałów zewnętrznych znajdowały się po 24 cele, przeciętnie o rozmiarach ok. 10 x 4 m, wyposażone w

łóżka metalowe (dwu- lub trzypiętrowe), stół, stołki, szafę, kaloryfer, głośnik oraz toaletę z umywalką. Umieszczano w nich po 10-12 internowanych. Pocz. panowały ciężkie warunki (brudne i zimne cele, brak ciepłej wody, środków higieny, niewystarczające i niesmaczne posiłki, fatalna opieka lekarska) oraz ostry rygor (krótkie spacery, ograniczone widzenia, zamykane cele). Późn. ulegały one stopniowo poprawie (otwarcie cel, dłuższe spacery). Najgorsze warunki panowały w pawilonie IV AŚ, gdzie osadzono (do IX 1982) czołowych działaczy opozycji (zablińdowane okna powodujące brak dostępu światła dziennego, brak bieżącej wody). Kilkukrotnie doszło do pobicia osadzonych, np. 11 VI 1982 Sylwestra Wojtkowskiego.

W XII 1981 osadzeni zorganizowali przejściowo samorząd internowanych (jego starostą był B. Geremek), prowadzili działalność samokształceniową, zorganizowali pocztę obozową, bieg sztafetowy Warszawa - Lwów - Wilno - Warszawa, a nawet olimpiadę obozową, czyli Spartakiadę Białolecką (w VIII 1982, m.in. z turniejem siatkówki, warcabów i badmintonu). Wydawali własną prasę („AS”, przemianowany nast. na „Serwis Białoleckiej Agencji «Solidarności BAS»», „Biuletyn Informacyjny”, „Gazetę Białolecką”, „Kipisz Codzienny”, „Koniem przez Świat”, „Kurier Białolecki” oraz „Robotnik”). Wielokrotnie organizowano akcje protestacyjne, zwłaszcza w ramach kolejnych miesięcznic wprowadzenia stanu wojennego; pierwszy protest 14 XII 1982 zakończył się pacyfikacją przez Służbę Więzienną. Co najmniej kilkunastokrotnie przeprowadzano głódówki protestacyjne, np. w IV 1982, po pobiciu Grzegorza Palki przez funkcjonariusza MO albo w V 1982 w proteście przeciwko stanowi wojennemu. Internowani pisali liczne petycje i listy protestacyjne do władz.

Ośrodek był kilkukrotnie wizytowany przez delegację MCK (24 i 27 I, 14-16 IV, 22-25 VI, 1-2 IX, 1-2 XII 1982), posłów z sejmowej Komisji Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości (3 II 1982), komisję Centralnego Zarządu Zakładów Karnych (30 IX 1982), komisję Okręgowego Zarządu Zakładów Karnych w Warszawie (26-27 III 1982), sędziów Sądu Wojewódzkiego w Warszawie (12 I, 11-12 II, 11, 17 i 19 V 1982) czy funkcjonariuszy KS MO (11-12 II

1982). Internowanych odwiedził prymas Józef Glemp (24 I 1982). Księża Bronisław Dembowski i Jan Sikorski, oo. Stanisław Opiela i Andrzej Zarzycki oraz – jednorazowo – sekretarz Konferencji Episkopatu Polski bp Bronisław Dąbrowski odprawiali msze w niedziele i święta, prowadzili też posługę duszpasterską, niektórzy z nich przemycali informacje poza ośrodek.

SB prowadziła w ośrodku pracę operacyjną; w celach pawilonu IV AŚ zainstalowany był podsłuch. Z internowanymi prowadzono rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze oraz „pogadanki” z lektorami z MSZ oraz Wyższej Szkoły Nauk Społecznych.

Grzegorz Majchrzak

[Region Mazowsze, Warszawa](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)